

Jaroslav Goll (1846-1929)

Jaroslav Goll byl po Františku Palackém nejvýznamnějším českým historikem konce 19. a počátkem 20. století.

Život a studium

- Narozen 14. července 1846 v Chlumci nad Cidlinou.
- Otcem Jaroslava Golla byl Adolf Goll, pracující jako lékař u hraběte Kinského a matkou mu byla Marie Daňková, která se zabývala výtvarným uměním. Měl také sestru Marii.
- V roce 1848 Gollova matka těžce duševně onemocní a později umírá. Otec ve stejný rok přijímá nabídku práce městského Fyzika v Hradci Králové a na výchovu dětí zůstává tedy sám.
- Jaroslav Goll zde nastupuje na obecnou německou školu, po jejím dokončení volí studium na místním nižším gymnáziu, to ovšem zde nedokončí a ukončuje ho až v Mladé Boleslavi. Po dokončení nižšího gymnázia nastupuje na vyšší gymnázium v Hradci Králové, ani zde ovšem školu nedokončí. Ve studiu pokračuje v Praze, přesněji na Akademickém gymnáziu kde v roce 1846 složí maturitní zkoušku.
- V roce 1864 nastupuje také na Filozofickou fakultu Karlo-Ferdinandovi univerzity, přesněji na obor historie. Studium dokončil v roce 1869.
- 1870: Složení rigorózní zkoušky, po které byl shledán učít na vyšším gymnáziu.
- Práce pedagoga na gymnáziu v Mladé Boleslavi, kde vyučoval dějepis a zeměpis.
- 1871: Zahraniční studium na univerzitě v Göttingenu. Zde navštěvuje přednášky profesora Georga Waitze, od kterého se naučí metody historické kritiky. Studium zde trvá pouze jeden rok.
- Setkání s americkým velvyslancem Georgem Bancroftem, pro kterého bude Goll jeden rok pracovat jako tajemník v Berlíně.
- 1872: Zahraniční studium v Nizozemsku a Anglii.
- 1873: Návrat do Prahy a výuka na Československé obchodní akademii.
- 1875: Zisk docentury.
- 1880: Zisk titulu mimořádného profesora a následný přestup na Filozofickou fakultu Karlo-Ferdinandovi univerzity. Zde přednášel obecné dějiny středověku a starověké dějiny.
- 1885: Jmenován řádným profesorem.
- 1886: Spor o rukopisy.
- 1891-1892: Působil jako děkan Filozofické Fakulty.
- 1895: Zakládá spolu s Antonínem Rezkem Český časopis historický.
- 1905: Zisk titulu dvorního rady.
- 1907: Obdržení titulu řádného člena České akademie a jmenování do funkce rektora Filozofické fakulty.
- 1908: Odstupuje z funkce rektora ze zdravotních důvodů.
- Umírá 8. června 1929.

Dílo:

Příspěvky k životopisu Komenského (1874).

Quellen und Untersuchungen zur Geschichte des böhmischen Brüder I., II. (1877).

Čechy a Prusy ve středověku (1897).

Die Französische Heirat. Frankreich und England 1624 und 1625 (1875).

Gollova škola

Jaroslav Goll nenapsal žádné monumentální dílo, ale díky své učitelské činnosti vychoval řadu předních historiků a o téhle skupině studentů můžeme hovořit jako o tzv. Gollově škole. Počátkem 20. století se Gollovi žáci rozcházejí do tří směrů:

- **První skupina:** Politicky kontroverzní a nesla myšlenku pozitivistické historiografie.
- Představitelé skupiny:

Josef Pekař (1870 – 1937)

- Český historik.
- Studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovi univerzity.
- Vedoucí redaktor v Českém časopise historickém.
- V roce 1905 jmenován profesorem a začíná přednášet na Karlo-Ferdinandově univerzitě.
- 1911-1912: Zastává pozici děkana na univerzitě.
- 1931-1932: Působí na pozici rektora.
- Umírá 23. ledna 1937.
- Dílo: Nejstarší kronika česká (1903).
O smyslu českých dějin (1929).

Josef Šusta (1874-1945)

- Český historik.
- Studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovi univerzity.
- V roce 1910 získal titul profesora a o šest let později se stal také děkanem fakulty.
- Mezi lety 1920-1921 působil v úřednické vládě Jana Černého jako ministr školství.
- Spáchal sebevraždu 27. května 1945.
- Dílo: Dvě knihy českých dějin. Kus středověké historie našeho kraje. První kniha vyšla v roce 1917 a zachycuje období mezi lety 1300-1308. Druhá kniha vyšla v roce 1919 a zachycuje období mezi lety 1308-1320

- **Druhá skupina:** Politicky progresivní skupina zaměřující se na politické a náboženské dějiny.
- Představitelé skupiny:

Václav Novotný (1869-1932)

- Český historik.
- Studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovi univerzity.
- V roce 1905 jmenován profesorem.
- Roku 1915 se stal řádným členem Královské české společnosti nauk a v roce 1918 také řádným členem České akademie věd a umění.
- Zemřel 14. července 1932 na selhání srdce.
- Dílo: Publikoval převážně do Českého časopisu historického a Ottova slovníku naučného.

Jaroslav Bidlo (1868-1937)

- Český historik.

- Studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovi univerzity.
 - Učitel na střední škole.
 - V roce 1917 se stává řádným členem Královské české společnosti nauk a v roce 1927 řádným členem České akademie věd a umění.
 - Zemřel 1. prosince 1937.
 - Dílo: Jednota bratrská v prvním vyhnanství (1909).
Dějiny Ruska v XIX. století (1907).
- **Třetí skupina:** Tato skupina se inspirovala Masarykovou filozofií a politikou, proto také nesla název Masarykovo křídlo.
 - Představitelé skupiny:

Ladislav Karel Hofman (1876-1903)

- Český historik.
- Studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovi univerzity.
- Po návratu ze zahraničí začal pracovat v Brně, přesněji v knihovně ve Františkově muzeu.
- Umírá na plicní TBC 4. listopadu 1903.
- Dílo: Spisy obsahující studii o Mickiewiczovi, koncilu basilejském a také ukázka deníků a korespondence.
Sebrané spisy. I, Spisy vědecké. Praha 1904.
Sebrané spisy. II, Spisy vědecké. Praha 1905.

Jan Heider (1883-1923)

- Český historik.
- Studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovi univerzity.
- V roce 1921 se stal řádným profesorem a vyučoval všeobecné dějiny na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě.
- Zemřel 29. května 1923.
- Dílo: Volební systémy – teorie a praxe (1990).

Literatura:

František Kutnar – Jaroslav Marek: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátku národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století. Praha 1997.

JIROUŠEK, Bohumil. Jaroslav Goll: role historika v české společnosti. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2006. Historia culturae.

JIROUŠEK, Bohumil, Josef BLÜML a Dagmar BLÜMLOVÁ. Jaroslav Goll a jeho žáci. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Historický ústav, 2005. Historia culturae.

MAREK, Jaroslav. Jaroslav Goll. Praha: Melantrich, 1991.

